

Mély-ég objektumok

Észlelő	Észlelés	Műszer
Bakos Gáspár (Budapest)	2	44,5 T
Csillag Attila (Arad, RO)	9	19,0 T
Hamvai Antal (Nagyhalász)	5	20,0 T
Kelley István (Miskolc)	1	7,5 L
Móczik Csaba (Nagygyeháza)	1	20x60 B
Papp Sándor (Kecskemét)	3	24,4 T
Sárnecky Krisztián (Budapest)	1	44,5 T
Schné Attila (Nemesvámos)	10+3 f	20,0 T
Szabó Gyula (Szeged)	6	17,0 T
Szarka Levente (Kecskemét)	3	16,2 T
Vicián Zoltán (Budapest)	2	30,5 T

1995 január-február során 11 észlelő 43 vizuális és 3 fotografikus megfigyelést végzett. Rövidítések: NY= nyílthalmaz, DF= diffúz köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, B= binokulár.

1995 első két hónapja ugyan nem különösebben kedvezett a mély-ég megfigyeléseknek, mégis viszonylag nagyszámú észlelés érkezett, amelyben ismét jelentős részt képviseltek az ajánlati listáról választott objektumok. A rovat vezetője ezért ezúton is köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik ebben is partnerként segítik a közös munkát.

A beérkezett megfigyelési anyagban nagytávcsöves észlelések is találhatóak, így pl. az NGC 2359 CMa DF („szellemköd”) részletes, ráktanyai körülmények között készült rajzát küldte el Bakos Gáspár. De ugyancsak érdekes lehetőséget kínáltak az NGC 2962 Hya GX-ban (SN 1995D), illetve korábban az NGC 3370 Leo GX-ban (SN 1994ae) feltűnt szupernóvák. Közülük az NGC 2962 GX-ról többen is pozitív megfigyelést készítettek, s ezt a korábbi gyakorlat szerint ezúttal is közzétesztük.

NGC 2359 + IC 468 DF CMa

17,0 T: Az IC 468 kb. 5'-7'-es, lapult, ÉNy-i fekvésű, elmosódott folt (mély-ég szűrővel) felületén 4 csillaggal. Az NGC 2359 valamivel kisebbnek tűnik, erősebben lapult, benne egy feltűnő sáv, de mintha a két köd összeérne. (Szabó Gy.)

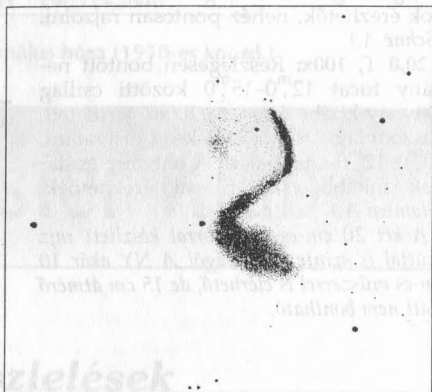
20,0 T, 48x: A rendkívül alacsony felületi fényességű objektum KL-sal is érzékelhetően elnyúlt, mellette ÉNy-ra egy kis ködpamacs érezhető, talán az IC 468. A két köd között mintha kapcsolat lenne, de nagyon halvány. (Schné A.)

20,0 T, 100x: A kettős köd a jó égnél viszonylag könnyen érzékelhető, de a részleteket nehezebb észlelni. Az IC 468 É-ra fekszik, ovális. Az NGC 2359 érdekesebb, elnyúlt, EL-sal K-Ny-i fekvésű, Ny-i része egészen keskeny, amorf háromszögre enlékeztet. A köd DK-i peremén 10^m0-12^m0-s csillagok láthatóak, itt a legfényesebb a felület, még az IC 468-nál is fényesebb. A D-i oldal egyenesnek tűnik,

K-en egy enyhe beöblöséssel kapcsolódik az IC-s társködhez. A két köd együtt valóban hasonlít egy megfordított mellszoborhoz. Az IC 468 egyenletesebb fényű és ebben is van egy 10^m -s csillag. Együtt ÉD-i irányban $16'$ – $18'$ -et közelítő a komplex ködalakzat. (Hamvai A.)

30,5 T, 48x: A kissé páras égen csak halvány derengés. **117x:** A DS 300 szűrővel kiugrik a háttérből; fényes körív egy Ny-ra mutató nyúlvánnyal, ami a komplexum legfényesebb része. Némi szemlélődés után további részletekkel a gyűrűívben. Talán egy nyúlra emlékeztető a látvány... 1994. dec. 31-én szűrő nélkül (117x-esnél) hasonló látvány, de szálás szerkezettel. A 9×57 -es keresőben kicsi foltocská. (Vicián Z.)

44,5 T, 229x: Tényleg rászolgált a *szellemköd* névre. A ráktanyai égen szinte kiüti az ember szemét. A rajzoló némi bosszúságára a terület nagyon gazdag csillagokban. Maga a köd rendkívül részletgazdag, kategóriájában talán csak a Cirrus pompásabb. Legfeltűnőbb egy fordított S alakú gerinc É–D-i irányban, melynél az S szára rendelkezik a legnagyobb felületi fényességgel. Az S alja D-re megvastagszik, mintha talpán állna a köd. E-i részében nagyon halvány és nagy kiterjedésű, betölti az S belső ívét, benne egy nagyon fényes csomó. Egyéb fényesedések a gerinchen, galaxiskarhoz hasonló ívben. A talpon érdekes Ny-i nyúlvány látható. (Bakos G.)

44,5 T, 229x — LM= kb. $15' \times 18'$

Feldolgozásunk az 1994-es kiállítás megírókért folytatása, köszönetet az észlelőknek a nagyon részletes munkáért!

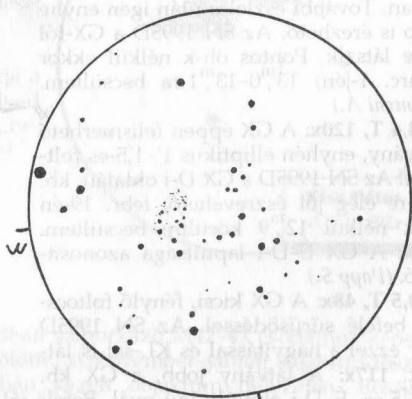
NGC 2374 CMa NY

16,2 T, 42x: Laza, viszonylag nagy kiterjedésű NY. Kéttucatnyi csillaga egy $20'$ -es területen van szétszórva. Érdekes, hogy egy kisebb $5'$ -es területen 11^m -s csillagok sűrűsödnek a halmaz Ny-i oldalán. (Szarka L.)

17,0 T, 72x: Kb. $8'$ -es, viszonylag gazdag NY, nem bontott teljesen. Kb. 30 csillagra becsülhető, a felület két oldalán sávszerű sűrűsödéssel, majd $120 \times$ -osnál újabb 15 – 20 csillag, főleg K-re. (Szabó Gy.)

20,0 T, 133x: Viszonylag sűrű halmaz, benne kettősök is, feltűnő a két csillagsáv DNY–ÉK irányban, kettéosztottság érzetével. (Schné A.)

20,0 T, 100x: Furcsa halmaz! K-en 10^m -s csillagok amorf alakzata, Ny-on egy kisebb, sűrű, $8'$ körüli ÉNy–DK-i fekvésű megnyúlt alakzat, benne 11^m – 14^m -s

20,0 T 100x LM= $34'$

csillagok két sávban, DK-en további sűrűsödéssel, amely láncba rendeződött kékes-fehér tagokat sejtet. (Hamvai A.)

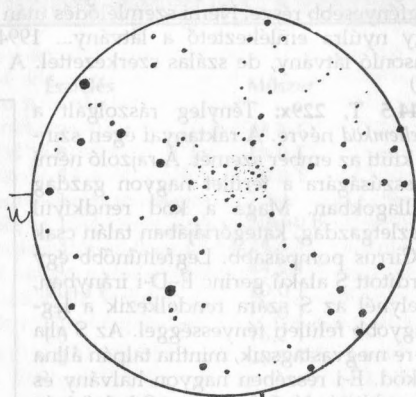
15–20 cm-es távcsövekkel jól észlelhető halmaz, a leírások és rajzok nagyon jól azonosíthatóak, összevágának.

Mel 71 Pup NY

20,0 T, 133x: Szép, sűrű halmaz KL-sal is 30–50 taggal, közepén enyhe sűrűsödéssel, gazdag mezőben. EL-sal további tagok érezhetőek, nehéz pontosan rajzolni. (Schné A.)

20,0 T, 100x: Részlegesen bontott néhány tucat $12^m,0$ – $15^m,0$ közötti csillag halvány ködbe ágyazva $10' \times 6'$ területen. Viszonylag tömör, kékes árnyalatú, $10^m,0$ – $12^m,0$ -s tagokkal. A halvány csillagok inkább csak EL-sal érezhetőek. (Hamvai A.)

A két 20 cm-es reflektorral készített rajz czúttal is szinte egybevágó! A NY akár 10 cm-es műszerrel is elérhető, de 15 cm átmérő alatt nem bontható.

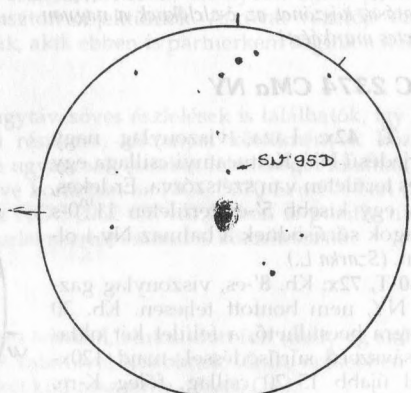
20,0 T 100x N LM= 34'

NGC 2962 Hya GX + SN 1995 D

20,0 T, 150x: Néhány perces keresgélés után viszonylag könnyen találtam meg a kb. $1,5 \times 3'$ -es É–D-i megnyúltságú ködöt, melynek EL-sal talán gyenge centruma is van. További észlelés után igen enyhe halo is érezhető. Az SN 1995D a GX-től D-re látszik. Pontos öh-k nélkül ekkor (márc. 1-jén) $13^m,0$ – $13^m,1$ -ra becsültem. (Hamvai A.)

24,4 T, 120x: A GX éppen felismerhető halvány, enyhén elliptikus $1'$ – $1,5'$ -es foltként. Az SN 1995D a GX D-i oldalán, kb. $50''$ -re elég jól észrevehető; febr. 19-én öh-k nélkül $12^m,9$ körülire becsültem. 186x: A GX É–D-i lapultsága azonosítható. (Papp S.)

30,5 T, 48x: A GX kicsi, fénylő foltcska, befelé sűrűsödéssel. Az SN 1995D már ezzel a nagyítással és KL-sal is látszik. 117x: A látvány jobb, a GX kb. $1' \times 1,5'$ -es, É–D-i elnyúltságú ovál. Befelé jól sűrűsödik, egy csillagszerű magig. Az SN a GX magjától D-re, kb. $1'$ – $1,5'$ -re látható, fényességét $13^m,9$ -ra becsültem. 324x: Ezzel a nagyítással a legszebb látvány, érdekes csillagmezőben. D-re háromtagú, $11^m,0$ -s csillagig látható. (Vicián Z.)

30,5 T 324x LM= 15'

A katalógusok 11^m,9–12^m,8 közé teszik a kisméretű (3'x2'-es) kompakt GX-t, amelyet mégis viszonylag könnyen azonosítani lehet közepes távcsővel. Az SN-re vonatkozó eltérő fényességbecsléseket az öh-k hiányának lehet betudni.

PAPP SÁNDOR

NGC 4236	Dra	GX	12143+6945	9 ^m ,5
NGC 4291	Dra	GX	12181-7540	11,9
NGC 4589	Dra	GX	12356-7428	10,9
NGC 5466	Boo	GH	14032+2846	8,5

Mély-ég ajánlat április–május hóra (1950-es koord.)

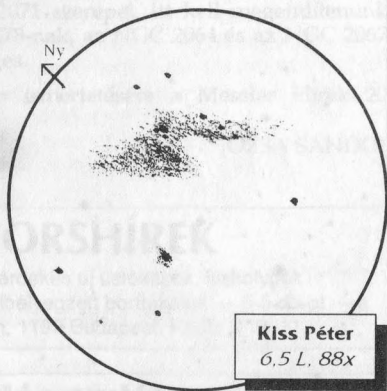

Messier Klub

Téli észlelések

11 észlelő, 31 LM-rajzos és 4 szöveges leírás küldött. Az észlelések fele a Tau és Ori objektumairól készült. Az **M1** újra népszerű (4 rajz+1 leírás). Ezen a télen is szép észlelések készültek az Orion-ködről és az **M45**-ről. Most Kiss Péter új klubtagunk megfigyelését mutatjuk be az Orion-ködről.

M42-43 (6,5 L, 88x): Fényes DF, jól bírja a nagyítást. Legtöbb részén fokozatosan olvad a háttérbe, de a keleti részén, és főleg a „beharapásnál” elég kontrasztos... (Kiss Péter)

M78 (NGC2068) DF Ori

Az **M78** halványka objektum a szomszédban sziporkázó M42-43 csodáihoz képest, így nem csoda, hogy sokan átsiklanak fölötte. A november–január közötti időszak szerencsére változtatott a kissé mostohán kezelt objektum helyzetén. Bőséges mennyiségű és színvonalas észlelés érkezett. Lantos Zsolt okt. 29-i munkájával együtt 7 észlelést kaptunk, így érdemes külön figyelmet szentelni neki.